

<https://doi.org/10.31891/2415-7929-2025-34-5>

УДК 81'25:81'367(045)

ОСТАПЕНКО Світлана

Навчально-науковий інститут економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
Криворізького національного університету
<https://orcid.org/0000-0002-3915-4854>
ostapenko@donnuet.edu.ua

КОВАЛЕЦЬ Іван

Навчально-науковий інститут економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
Криворізького національного університету
kovalets_io@donnuet.edu.ua

ЗАСОБИ ЕКСПРЕСИВНОГО СИНТАКСИСУ ПОВІСТІ «МАТИЛЬДА» РОАЛЬДА ДАЛА ТА СПОСОБИ ЇХ ВІДТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

У статті проаналізовано засоби експресивного синтаксису в повісті Роальда Дала «Матильда» та способи їх відтворення в процесі перекладу українською мовою, виконаного В. Морозовим.

Автори визначають експресивність як систему мовних засобів, направлену на підкреслення змісту чи підсилення сприйняття читачем тексту.

Проаналізовано такі засоби експресивного синтаксису, як ампліфікація, безсполучникові і багатосполучникові речення, зміна порядку слів, синтаксичні повтори, паралелізм, еліпсис, риторичні фігури, порушення синтаксичного ладу, інверсія, емфатичні конструкції.

Відтворення засобів експресивності в перекладі передбачає застосування перекладацьких трансформацій. Авторі аналізують застосування таких граматичних трансформацій, як компенсація, заміна порядку слів, еліптичні конструкції та інтеграцію, що допомагає втілити авторський задум в іншій мові, зберігаючи при цьому його емоційну насиченість та доступність для дитячого сприйняття.

Доведено, що засоби експресивного синтаксису сприяють смисловій конденсації й логічному увиразненню думки, розставляють акценти на важливих елементах художнього тексту, увиразнюють експліцитно виражений зміст і розкривають глибинні смисли, породжують певний тон мовлення, завдяки чому допомагають емоційно вплинути на читача.

Ключові слова: художній переклад, експресивність, експресивний синтаксис, переклад, граматична трансформація

OSTAPENKO Svitlana, KOVALETS Ivan

Mykhailo Tuhon-Baranovskyi Educational and Scientific Institute of Economics and Trade of Kryvyi Rih National University

MEANS OF EXPRESSIVE SYNTAX OF MATILDA BY ROALD DAHL AND WAYS OF THEIR REPRODUCTION IN UKRAINIAN TRANSLATION

The article deals with the means of expressive syntax in Roald Dahl's novel "Matilda" and the ways of their reproduction in the Ukrainian translation performed by V. Morozov. The main scientific results are obtained applying a set of general scientific and special methods of research, namely: analysis and generalization of scientific literature on the problems of expressive syntax; theoretical generalization, analysis and synthesis; comparative, descriptive and analytical methods.

The authors define expressiveness as a system of linguistic means aimed at emphasizing the meaning or enhancing the reader's perception of the text. Expressive grammatical constructions form the syntactic level of expressive means.

The authors analyze such means of expressive syntax as amplification, conjunctionless and multi-conjunctive sentences, word order changes, syntactic repetition, parallelism, ellipsis, rhetorical figures, violation of syntactic order, inversion, and emphatic constructions.

The reproduction of expressive means in translation involves the use of translation transformations. The authors analyze the application of such grammatical transformations as compensation, replacement, elliptical constructions, and integration, which helps to realize the author's idea in another language while maintaining its emotional intensity and accessibility for children's perception.

It is proved that the means of expressive syntax contribute to the semantic condensation and logical expression of thought, place accents on important elements of a literary text, emphasize the explicitly expressed content and reveal deeper meanings, generate a certain tone of speech, and thus help to emotionally influence the reader.

Key words: literary translation, expressiveness, expressive syntax, translation, grammatical transformation

Стаття надійшла до редакції / Received 22.04.2025

Прийнята до друку / Accepted 27.05.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні дослідники проявляють все більший інтерес до експресивності, що відображає прагнення глибше зрозуміти людську культуру та свідомість. Ця категорія виходить за межі лінгвістики та мистецтвознавства, стаючи важливим елементом соціокультурних процесів. Складність експресивності полягає в тому, що вона відображає суб'єктивне начало в мові, яке постійно взаємодіє з об'єктивною дійсністю. Вивчення експресивності має важливе значення для розуміння культурних кодів, механізмів мовної комунікації та особливостей людської свідомості.

Мова – це не лише інструмент спілкування, а й потужний засіб вираження емоцій та почуттів. Особливо яскраво ця функція проявляється в художній літературі, де мова стає ефективним інструментом створення образів та передачі авторського світогляду. На відміну від повсякденної мови, мова художньої літератури – це особливий світ, де слова набувають нового звучання. Широке використання стилістичних засобів дозволяє автору створювати неповторні художні світи. Дослідження таких експресивних засобів дозволяє глибше зрозуміти, як мова формує нашу культуру та світогляд.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Експресивність – це одна з визначальних рис літературної мови, яка стала предметом детального дослідження багатьох лінгвістів, таких як: К. Баюн, Ю. Бегма, Н. Бойко, М. Вінтонів, Т. Вавринюк, С. Галаур, Н. Гуйванюк, О. Клімова, Т. Коваль, К. Ковальова та Л. Савицька, О. Ляшенко, Д. Соколова, І. Холявко, Г. Хоменко, В. Чабаненко, С. Чайковська, О. Чувардинська та В. Даниленко, Г. Удовіченко та інші.

Переклад засобів реалізації експресивності вважається одним з найскладніших при перекладі, адже окрім передачі змісту висловлювання перед перекладачем постає завдання передати емоційне навантаження, яке несе в собі висловлювання. Даному питанню присвятили свої наукові доробки В. Гертнер, Н. Глінка та Ю. Зайченко, М. Куц, Н. Пільгуй та А. Шкурченко, О. Остапенко, Я. Свиноріз, О. Туріца, Є. Марус та В. Дорофєєва-Кузьміна.

Однак, незважаючи на значну увагу з боку лінгвістів, експресивність залишається складним і багатограним поняттям, яке все ще потребує подальшої теоретичної розробки, а відтворення експресивності в перекладі – перекладацького аналізу та прикладних досліджень.

Дитяча література – це особливий вид мистецтва, який потребує особливого підходу під час перекладу. Адже вона не лише передає інформацію, а й формує світогляд дитини. Переклад дитячої літератури – це мистецтво втілення авторського задуму в іншій мові, зберігаючи при цьому його емоційну насиченість та доступність для дитячого сприйняття.

«Матильда» Роальда Дала була об'єктом певного ряду наукових досліджень. Вивчення роману ведеться як з літературознавчої, так і з лінгвістичної точки зору. З літературознавчої точки зору його вивчають такі мовознавці, як Т. Кушнірова, О. Панько, Є. Борисова та Є. Кобзєва.

М. Севастюк, Я. Панко, Ю. Мінцис, О. Панько, С. Остапенко та М. Лисогор, Т. Миколишена, А. Петровська, досліджують стилістичні особливості перекладів казки. М. Севастюк підкреслює індивідуальну неповторність Р. Дала, виражену в його бунтарському та провокативному стилі, тонкому використанні чорного гумору та тактики відтворення стилістичних доміант Роальда Дала українською мовою. Я. Панко та Ю. Мінцис досліджують труднощі, які виникають у процесі перекладу лексики та карикатури Роальда Дала. С. Остапенко та М. Лисогор досліджують способи передачі емоційно-експресивних лексичних одиниць у процесі перекладу «Матильди» українською мовою. Застосування окремих видів трансформацій у процесі перекладу «Матильди» українською мовою займалися Л. Дмитрук, М. Куц, М. Лисогор, С. Остапенко, М. Уголькова, М. Форгель, Г. Удовіченко.

Однак, окремого комплексного дослідження застосування засобів експресивності загалом, та засобів експресивного синтаксису зокрема, та способів їх відтворення в українському перекладі повісті «Матильда» не проводилося. Цим і зумовлений вибір теми наукової розвідки.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета дослідження: проаналізувати засоби експресивного синтаксису в повісті Роальда Дала «Матильда» та способи їх відтворення в процесі перекладу українською мовою.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Експресивність за визначенням Н. Пільгуї – це «система мовних засобів, направлена на підкреслення змісту чи підсилення сприйняття читачем тексту» [6].

І. Колбукова надає найбільш повну класифікацію експресивних засобів мови: 1) *фонологічні* і *просодичні* засоби (тривалість звуку, звукопис, алітерація, акцентування, тональність, паузування, посилення або емпатична вимова звуків, інтонація, спеціальні ритміко-інтонаційні структури та ін.); 2) *морфологічні* (димінутативні, тобто зменшувальні, пестливі, і аугментивні, тобто збільшувальні суфікси, безафіксні засоби словотворення та ін.); 3) *лексичні* (синоніми, антоніми, лексичні повторення, парні синонімічні сполучення, тропи (метафора, метонімія, гіпербола, літота і т. ін.) та ін.); 4) *синтаксичні* (ампліфікація, безсполучникові і багатсполучникові речення, зміна порядку слів, синтаксичні повтори, паралелізми, еліipsis, риторичні фігури (зевгма, хіазм та ін), порушення синтаксичного ладу (апозіопеза – обрив і анаколуп) і ін.); 5) *одиночні структури тексту* (варіювання форми оповіді, анафорика, паралелізм структури різних частин тексту та ін.); 6) *паралінгвістичні* (міміка і пантоміміка (жестикуляція), гучність і тембр голосу в усному мовленні, іконічні засоби (піктограми, малюнки) у письмових текстах та ін.) [2]

Експресивні граматичні конструкції утворюють синтаксичний рівень експресивних засобів.

Засоби **експресивного синтаксису** на думку І. Халявко «сприяють смисловій конденсації й логічному увиразненню думки, розставляють акценти на важливих елементах художнього тексту,

увиразнюють експліцитно виражений зміст і розкривають глибинні смисли, породжують певний тон мовлення, завдяки чому допомагають емоційно вплинути на читача.» [7]

Синтаксис повісті «Матильда» є достатньо простим: автор здебільшого використовує **прості речення** для нарації, що знаходить повну відповідність в перекладі:

Nearly every weekday afternoon Matilda was left alone in the house. [8] – *На тижні Матильда ледь не щодня лишалася вдома сама.* [5]

I've finished all the children's book. [8] – *Я вже перечитала всі дитячі книжки.* [5]

I think you'd better ask her. [8] – *Ти краще відпросися в неї.* [5]

Доволі часто прості особові речення в перекладі відтворені безособовими або неозначено-особовими, що є характерним для українського синтаксису:

I'll be seeing you some time [8] – *Ну, ще побачимось.* [5]

You see [8] – *Згадаєш мої слова.* [5]

You're hurting me! [8] – *Боляче!* [5]

It's the way of the world. [8] – *Просто так влаштовано цей світ.* [5]

Характерною рисою експресивного синтаксису є застосування **умовного способу**, що висловлює припущення:

That would be heaven [8] – *Це було б чудово* [5]

I only wish you could [8] – *Та я б з великою радістю* [5]

You should have heard her below [8] – *Чули б ви, як вона ревіла* [5]

В перекладі спостерігаємо повну суголосність із оригіналом.

Твір сповнений також **окличних та спонукальних речень**, які

а) спонукають до дії:

Now beat it! [8] – *Все, годі вже, йди звідси!* [5]

Don't be daft [8] – *Не мели дурниць* [5]

Oh, do shut up [8] – *Ой, та мовчить уже* [5]

б) висловлюють експресивність ситуації:

It was beautiful! [8] – *Це було класнучо!* [5]

Oh, well done you! [8] – *Ой, яка ви молодчинка!* [5]

Hold your hats [8] – *Ой, що зараз буде!* [5]

Go to blazes! [8] – *А щоб ти здох!* [5]

Всі наведені приклади демонструють точне відтворення структури речень в перекладі.

Розглянемо **питальні речення**. Здебільшого Р. Дал використовує прості питальні речення, що знаходять своє точне відображення в перекладі:

What on earth's going on? [8] – *Що це тут діється?!* [5]

What's the trouble then? [8] – *То що там за халепа?* [5]

How can she get away with it? [8] – *І як їй минається отаке?* [5]

Для розмовного мовлення характерною рисою є **порушення синтаксичного ладу**. Наступні приклади демонструють, що питальні речення побудовані, як розповідні (з прямим порядком слів), що не є типовим для англійської мови, але водночас є нормою для української:

You understand? [8] – *Зрозуміла?* [5]

What you mean? [8] – *Про що ти?* [5]

You following me? [8] – *Стежиш за ходом думки?* [5]

Однією із характерних рис розмовного мовлення є **неповні та еліптичні речення**. Більшість з них відтворені в перекладі еквівалентними структурами:

Off? [8] – *Їдемо?* [5]

Where to? [8] – *А куди?* [5]

But enough of that. [8] – *Та годі з цим.* [5]

Such as what? [8] – *Наприклад?* [5]

Not a bit of it. [8] – *Але нічого подібного.* [5]

Однак, можна вказати і приклади, коли повні речення були відтворені усіченими і навпаки, відповідно до синтаксичних норм порівнювальних мов:

Are you ill? [8] – *Захворіла?* [5]

Why shouldn't you ask? [8] – *Чому ж?* [5]

Would yours? [8] – *А твої поскаржаться?* [5]

What do you want to talk to me about, Matilda? [8] – *А про що, Матильдо?* [5]

Ще одним засобом експресивного синтаксису, що вживано в повісті «Матильда», є **інверсія**:

In went another fistful of crisps [8] – *Гортензія знову запхнула в рот жменю хрустиків* [5]

And away she went. [8] – *І вона пішла геть.* [5]

Для підсилення інформації в англійській мові застосовується **емфатична** конструкція, яка при перекладі компенсується іншими засобами української мови:

Now I do stop fussing around. [8] – *Та годі вже вовтузитись* [5]

Although they **do** exist [8] – хоч вони **таки** існують [5]

Perhaps you **did** teach her [8] – Можливо, **це** ви її навчили [5]

Oh, **do** shup up, Miss Honey! [8] – Ой, **та** мовчить уже, міс Гані! [5]

Вводні конструкції також відіграють певну роль в наданні експресивності вислову:

Well, there is nothing very wrong with all this. [8] – **Утім**, нема в цьому нічого поганого. [5]

Well, not exactly [8] – **Ну**, не зовсім. [5]

Now, in the early morning ... [8] – **І ось**, рано-ранесенько ... [5]

For quite long way, **I think**. [8] – **Мабуть**, довго. [5]

Звертання також надають експресивності вислову:

You're getting spoilt, **my girl!** [8] – Щось ти псуєшся, **дівчино!** [5]

What's the matter, **Daddy?** [8] – Що сталося, **татку?** [5]

Shut up, **you nut!** [8] – Заткнися, **телепню!** [5]

Необхідно зазначити, що в «Матильді» присутній цілий ряд експресивних метафоричних звертань, для перекладу яких В. Морозов знайшов влучні відповідники:

You blithering idiot! [8] – Ти круглий ідіот! [5]

You stagnant cesspool! [8] – Смердюча урно! [5]

You tangled little wurzel! [8] – Малий розчавлений буряк! [5]

В повісті спостерігається і наявність **паралельних конструкцій**:

'It isn't trash, Daddy, **it's** lovely. **It's** called The Red Pony. **It's** by John Steinbeck, an American writer. [8] – Це не сміття, татку, а гарна книжка. Називається «Червоний коник». Написав Джон Стейнбек, американський письменник. [5]

Хотілося б відзначити, що повість сповнена **прямої мови і діалогів**, в яких використовуються різноманітні засоби експресивного синтаксису. Наприклад:

'Good strong hair,' he was fond of saying, 'means there's a good strong brain underneath.'

'Like Shakespeare,' Matilda had ones said to him.

'Like who?'

'Shakespeare, Dady.'

'Was he brainy?'

'Very, Daddy.'

'He had masses of hair, did he?'

'He was bald, Daddy.'

To which the father had snapped, 'If you can't talk sense then shup up.' [8]

Як свідчить наведений діалог, Р. Дал застосував такі експресивні засоби синтаксису: звертання, неповні речення, еліпси, порушення синтаксичного ладу. В перекладі спостерігаємо аналогічні синтаксичні засоби вираження експресії за винятком порушення синтаксичного ладу (розділові питання відсутні а українській мові).

— Якісне міцне волосся, — полюбляв він казати, — означає, що під ним ховається якісний міцний мозок.

— Як у Шекспіра, — якось додала Матильда.

— У кого?

— У Шекспіра, татку.

— Він був башковитий?

— Дуже, татку.

— І мав густе волосся?

— Він був лисий, татку. На що батько огризнувся:

— Не можеш сказати щось розумне, то краще помовч. [5]

Відтворення засобів експресивності в перекладі – це справжнє випробування для перекладача. Адже експресивні та емоційно забарвлені вирази важко передати іншою мовою без втрати їхньої сили. Тому перекладачі часто вдаються до **перекладацьких трансформацій**.

І. Корунець зазначає, що «перекладацька трансформація є одним із фундаментальних понять, що описують процес перекладу, який передбачає міжмовні трансформації, реконструкцію елементів вихідного тексту, операцію “повторного вираження” змісту або перефразування до досягати перекладного відповідника» [10].

В силу розбіжностей граматичних систем англійської та української мов граматичні трансформації є необхідним інструментом подолання різних невідповідностей.

Найчастіше В. Морозов в перекладі повісті «Матильда» українською мовою застосовував **зміну порядку слів**:

Three hands went up [8]. – Угору злетіло три руки [5].

A hand shot up among the seated children [8]. – Серед юрби дітлахів здійнялася рука [5].

There are no funny bits in his books [8]. – У його книжках немає смішних сцен [5].

У наведених прикладах ми бачимо, що порядок слів змінюється з метою дотримання синтаксичного узусу української мови.

В. Морозов майстерно володіє прийомом **компенсації**, який полягає в тому, що втрати, які виникають при перекладі однієї частини речення або тексту, компенсуються за рахунок посилення або уточнення в іншій частині, що дозволяє зберегти загальний сенс і стиль оригіналу:

She therefore loathes the bottom class and everyone in it [8]. – **Тому терпіти не може першокласників** [5].

I'm sure you know [8] – **Ви, зрозуміло, знаєте** [5]

She seemed to have learned her lines by heart [8]. – **Здавалося, що вона вивчила свої фрази на зубок** [5].

You have all brought your own pencils, I hope [8]. – **Ви всі, сподіваюся, принесли з собою олівці** [5].

Вводні конструкції на початку речення є стилістичним прийомом, який часто використовується в українській мові для підсилення емоційного забарвлення висловлювання. Застосування трансформації компенсації дозволило перекладачеві досягти стилістичної відповідності оригіналу, зокрема, застосувавши характерну для української мови практику розміщення вводних конструкцій на початку речення.

Синтаксична структура перекладу відзначається використанням **еліптичних конструкцій**, що є типовим для розмовної української мови. Цей стилістичний прийом дозволяє надати тексту більшій природності та динамічності, а також підкреслити неформальний характер спілкування:

What is it? [8] – **І скільки ж?** [5]

Are you sure? [8] – **Справді?** [5]

That is correct [8]. – **Правильно** [5].

З метою адаптації до потреб молодшої аудиторії деякі речення було перекладено на українську мову, використовуючи метод **внутрішньої інтеграції**, що забезпечило плавність та легкість читання.

Miss Honey could hardly believe what she was hearing [8]. – **Міс Гані не вірила власним вухам** [5].

And this is precisely what she did [8]. – **Так вона і вчинила** [5].

Matilda liked her because she was gusty and adventurous [8]. – **Матильді вона сподобалася за відважність та серйозність** [5].

В усіх наведених прикладах складні речення були перекладені простими, в яких одна з частин була відтворена іменниковими конструкціями, що дозволило зробити текст більш зрозумілим та доступним.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Підсумовуючи здійснений аналіз застосування засобів експресивного синтаксису та способів їх відтворення в перекладі, можна зазначити, що досвідчений перекладач прагне відтворити стилістику оригіналу, щоб максимально яскраво і виразно донести той вплив на читача, який мав намір створити автор початкового тексту. Він може обрати два підходи: повністю копіювати стилістичні засоби оригіналу або використовувати інші, які найточніше викличуть емоційну реакцію у читача. Для перекладача важливіше передати функцію стилістичного прийому, а не його форму, що може вимагати певної творчої свободи: наприклад, лексичні елементи можуть бути замінені граматичними та іншими. Причинами для заміни можуть бути особливості комбінацій слів у мові перекладу, їх використання та національні нюанси стилістичних систем різних мов.

Перекладач, намагаючись максимально передати авторське послання, часто стикається з бажанням «покращити» оригінальний текст як свідомо, так і несвідомо. Наприклад, якщо автор повторює один і той самий прикметник тричі, перекладач може відчути потребу у його заміні, адже це звучить «незграбно». Проте така зміна може бути виправданою, адже в деяких мовах повторення подібних слів може виглядати цілком природним. З іншого боку, автор може цілеспрямовано використовувати повторення для підкреслення певного значення, або таке повторення може бути зумовлене граматичними правилами мови оригіналу. Перекладач має усвідомлювати такі нюанси та приймати суб'єктивні рішення. Часто основна мета полягає в тому, щоб текст звучав гладко та читабельно, але це може призвести до втрати оригінального сенсу. Тому, однією з ключових проблем в сучасній теорії перекладу залишається завдання відтворення комунікативного ефекту оригіналу. Як зазначає Маргарита Брандес, «письменник реалізує себе і свою точку зору не лише через образ автора-оповідача, але й за допомогою його мови і мовлення». [3]

Література

1. Вавринюк Т. І. Засоби експресивного синтаксису в художньому тексті. *Філологічні студії*. Вип. 9. Ч. 2. 2013. С. 222–228
2. Гертнер В. В. Відтворення засобів мовної експресивності в українському перекладі роману А. Крісті «Тріснуло дзеркало». Автореферат магістерської роботи на здобуття ступеня магістра філології. Миколаїв, 2019. 22 с.
3. Глінка Н. В., Зайченко Ю. Експресивні засоби й стилістичні прийоми вираження експресивності та особливості їх перекладу. *Вісник НТУУ «КПІ». Серія: Філологія. Педагогіка* : збірник наукових праць. 2013. Вип. 2. С. 34–39

4. Гуїванюк Н. В. Експресивний синтаксис. Слово – Речення – Текст : вибр. праці. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. С. 409–478
5. Дал Роальд. Матильда / пер. з англ. В. Морозов. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2018. 270 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Dal_Ruald/Matyllda.pdf
6. Пілгуй Н. М., Шкурченко А. Ю. Проблеми перекладу засобів логічної експресивності в англомовних науково-технічних текстах різних сфер. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 20. Том 2. 2021. С. 83–87
7. Холявко І. В. Засоби експресивності в українських мовознавчих наукових статтях. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис»*. № 8. 2020. С. 185–190
8. Dahl Roald. Matilda. Puffin Books, 2016. 256 p. URL: <https://www.scribd.com/doc/283964720/Matilda>
9. Dmytruk L. A., Ostapenko S. A. Grammatical transformations application in the translation of “Matilda” by Roald Dahl into Ukrainian. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2022. № 56. С. 252–256
10. Ostapenko S. A., Udovichenko H. M., Revutska S. K. Translation of “Matilda” by Roald Dahl into Ukrainian: grammatical aspect. *Академічні студії. Серія "Гуманітарні науки"*. Луцьк, 2022. Вип. 1/2022. С. 271–277

References

1. Vavryniuk, T. I. (2013). Zasoby ekspresyvnogo syntaksysu v khudozhnomu teksti [Means of expressive syntax in a literary text]. *Filolohichni studii – Philological Studies*, 9/2, 222–228 [in Ukrainian]
2. Hertner, V. V. (2019). Vidtvorennia zasobiv movnoi ekspresyvnosti v ukrainskomu perekladі romanu A. Kristi «Trisnulo dzerkalo» [Means of Linguistic Expressiveness Reproduction in the Ukrainian Translation of A. Christie's novel “The Cracked Mirror”]. Master's thesis. Mykolaiv: Petro Mohyla Black Sea National University [in Ukrainian].
3. Hlinka, N. V., & Zaichenko, Yu. (2013). Ekspresyvni zasoby y stylistychni pryimy vyrazhennia ekspresyvnosti ta osoblyvosti yikh perekladu [Expressive means and stylistic methods of expressiveness and peculiarities of their translation]. *Visnyk NTUU «KPI». Serii: Filolohiia. Pedahohika – Journal of the National Technical University of Ukraine “KPI”: Philology and Educational Studies*, 2, 34–39 [in Ukrainian].
4. Huivaniuk, N. V. (2009). Ekspresyvnyi syntaksys [Expressive syntax]. *Slovo – Rechennia – Tekst : vybr. pratsi – Word – Sentence – Text : selected works* (pp. 409–478). Chernivtsi : Chernivtsi National University [in Ukrainian]
5. Dahl, Roald (2018). *Matyllda [Matilda]*. (V. Morozov, Trans.). Kyiv: A-BA-BA-HA-LA-MA-HA. Retrieved from: https://shron1.chtyvo.org.ua/Dal_Ruald/Matyllda.pdf [in Ukrainian]
6. Pilhui, N. M., & Shkurchenko, A. Yu. (2021). Problemy perekladu zasobiv lohichnoi ekspresyvnosti v anhlo-movnykh nauko-tekhnichnykh tekstakh riznykh sfer [Problems of translation of logical expressiveness in English scientific and technical texts of different fields]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian Philological Studies*, 20/2, 83–87 [in Ukrainian]
7. Kholiavko, I. V. (2020). Zasoby ekspresyvnosti v ukrainskykh movoznavchykh naukovykh stattiakh [Means of expressiveness in Ukrainian linguistic scientific articles]. *Lvivskyi filolohichnyi chasopys – Lviv Philological Journal*, 8, 185–190 [in Ukrainian]
8. Dahl, Roald (2016). *Matilda*. Puffin Books. Retrieved from: <https://www.scribd.com/doc/283964720/Matilda> [in English]
9. Dmytruk, L. A., & Ostapenko, S. A. (2022). Grammatical transformations application in the translation of “Matilda” by Roald Dahl into Ukrainian. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia – International Humanitarian University Herald. Philology*, 56, 252–256 [in English]
10. Ostapenko, S. A., Udovichenko, H. M., & Revutska, S. K. (2022). Translation of “Matilda” by Roald Dahl into Ukrainian: grammatical aspect. *Akademichni studii. Serii: Humanitarni nauky – Academic Studies. Series: Humanities*, 1/2022, 271–277 [in English]